

UHU-Linux (Jóságpor)

Alig másfél évvel ezelőtt röppent fel a hír, hogy végre hazánkban is lesz saját Linuxa. Mára eljuttunk odáig, hogy megjelent a magyar nyelvű, magyar fejlesztésű, UHU-Linux névre hallgató operációs rendszer.

Sokakban felvetődik a kérdés, hogy mi végett van szükség hazai Linuxra, miért nem jók nekünk a már meglévő magyar nyelvi támogatásokat is tartalmazó egyéb operációs rendszerek?

A gyenge válasz lenne, hogy van a németeknek, a franciáknak, sőt még a kínaiaknak is, akkor legyen nekünk is. Ezért, és hogy minél többet megtudhassunk az UHU-Linuxról, megkerestem

Körmendi András-t (andras@uhulinux.hu), az UHU-Linux fejlesztői csapat irányítóját. **Gibizer Tibor** (a továbbiakban Gibzo): Miért van szükségünk saját Linuxra, bár azt is kérdez-

hetném, mi a célja az UHU-Linuxnak?

Körmendi András: Az egyszerűség kedvéért megpróbálok pontokba szedve válaszolni. Annyi kitérőt engedj meg, hogy elmondhassam, ez az a kérdés, amit mindenki feltesz, és amire a legnehezebb tömören választ adni. A számtalan ok közül néhány fontosabb:

- Az egyéb operációs rendszereket használóknál a „nem fizetős” keresletet üldözi a BSA, nekik biztosan tudunk jól használható megoldásokat nyújtani.
- Közelítünk az Európai Unióhoz, ahol a nyílt forrású felület a kedvezményezett. Jelenleg jók az esélyeink, nincs az országnak lemaradása.
- A legtöbb állam elindította „nemzeti Linux” programját, ami az egymástól független fejlesztések ellenére a szabványok betartása miatt üzembiztos és biztonságos, ugyanakkor egymáshoz képest átjárható megoldásokat jelent.
- Az állami megrendelők számára a hazai fejlesztésű terjesztés biztosítja a felmerülő gondok azonnali megoldását, szemben egy nemzetközi cég kereskedelmi kirendeltségével, aminek – érthető módon – elsődleges célja nem lehet más, mint eladni.

A félreértések elkerülése végett: egyetlen külföldi céggel sincs gondunk, de a kereskedő kereskedő marad, és azt adja el, amit a fejlesztő kitalált, elkészített.

Mi ezzel szemben fejlesztők vagyunk, az a célunk, hogy a lehető legjobb programokat készítsük. Szélsőséges esetben akár naponta is képesek vagyunk frissíteni a csomagokat, hogy minél hibamentesebb, a felhasználói igényeknek megfelelő programokat tudjunk közreadni. Igaz, hogy a Linux a „népek olvasztótégelye”, de büszkén vállaljuk, hogy kik vagyunk, és nekünk is sikerült elkészítenünk valamit, ami nem német, francia vagy amerikai, hanem magyar.

Gibzo: Hosszú és fáradtságos időszakot tudhattok magatok mögött. Most a jól megérdemelt pihenés időszaka következik vagy a hibajavításoké?

András: Pihenésről szó sem lehet. Természetesen rendkívül boldogok voltunk, amikor kézbe vehettük az első kész korongokat, azonban azt is hozzá kell tennem, hogy ezzel az eddigi munkánknak csak töredékét mutattuk meg, de erről majd később árulok el részleteket. Visszatérve a kérdésre, folyamatosan javítjuk a hibákat. Sajnos – mint azt éppen te rendkívül találóan megjegyezted – a PC lényegében egy kártyavár, ezért meglehetősen nehéz helyzetben vannak azok a fejlesztők, akik olyan rendszert szeretnének készíteni, ami mindenhol kifogástalanul működik. Tehát folyamatosan dolgozunk.

Gibzo: Gondolom, elég komoly szervezet szükséges hozzá, hogy minden kihívásnak meg tudjatok felelni.

András: Lényegében három fejlesztői „rétegről” beszélhetünk: vannak, akik főállásban csinálják, vannak velünk szorosan együtt dolgozók és akadnak alkalmi segítők is. A fejlesztés jelen szakaszában pedig mindenki, aki UHU-Linuxot használ, és megosztja velünk tapasztalatait.

Gibzo: Hogyan kezdődött a fejlesztés, és miért pont UHU-Linux lett a neve?

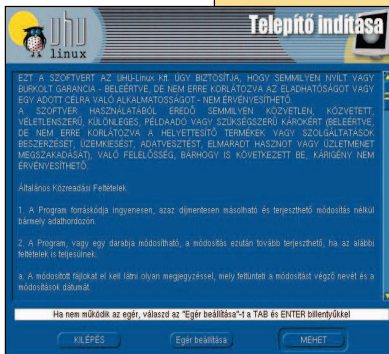
András: A hivatalos változat szerint linUx HUngary, de gondolom megoszthatok a Linuxvilág olvasóival egy titkot. Az egyik fejlesztőnk a névkeresés időszakában valamilyen, ma már homályba vesző apóroból elkialtotta magát, hogy „Juhhúúú”. Innen csak egy lépés volt az UHU.

A fejlesztés nagy lendülettel, komoly szembeszéllal kezdődött. Kezdetben nagyon kevesen hittek bennünk, igaz, mi is csak tapogatóztunk. Ma is felvetődik az a kérdés, hogy miért nem egy nagyobb változatra építettük az UHU-Linuxot? Természetesen ezt a megoldást is át kellett gondolni, azonban végül úgy döntöttünk, hogy ha hosszútávra tervezzük, inkább az alapokról induljunk el. Jelenleg úgy tűnik, jól döntöttünk. Amennyiben javítást vagy valamilyen igazítást kell végrehajtanunk, nem kell várni senkire, mi magunk elvégezzük belátásunk szerint.

Úgy látom, ma az a legfontosabb, hogy gyorsak és rendkívül rugalmasak legyünk ahhoz, hogy a munkánkat megbecsüljék, és minél szélesebb körben használják.

Gibzo: Az UHU-Linux ügyfélváltozata mindenki számára szabadon elérhető az <ftp.uhulinux.hu>-ról, illetve azt is vállaltátok, hogy ingyen elkülditek a lemezt annak, aki a postai költségeket vállalja, tehát utánvétellel is beszerezhető. Így valóban elég sokan juthatnak hozzá. Kinek ajánlanád?

András: Szívem szerint azt válaszolnám, hogy mindenkinek, de ez még csak az rc1-es változat, ami azt jelenti, hogy akadnak benne apróbb hibák. Ezek szerencsére nem befolyásolják a megbízhatóságot, tehát az UHU-Linux is legalább annyira biztonságos, mint az egyéb

A felhasználói szerződés elfogadása

Linuxok. Ellenben a számítógép különböző egységeinek életre keltése terén még akadnak feladatok, de mint már említettem, szinte naponta frissülünk. Érdekes az általad is említett FTP-kiszolgálónkat, illetve a honlapunkat ➔ <http://www.uhulinux.hu> figyelemmel kísérni, ahol minden változást igyekszünk közzétenni.

Fontos megjegyezni, hogy az UHU-Linuxban elsősorban ugyanazokra az alkalmazásokra lehet számítani, mint a többiben, mivel arra sajnos nincs lehetőségünk, hogy a nagyobb programokat saját erőből készítsünk el. Talán egyszer ez sem lesz elképzelhetetlen. Jelenleg annyit tudok mondani, hogy az UHU-Linux ügyfélváltoztatával azokat a felhasználói igényeket próbáltuk teljesíteni, ahol a Linuxot otthoni felhasználásra szánják vagy irodában szeretnék használni.

Gibzo: *Nem lehetett könnyű egy korongra zsúfolni mindent. A csomagok összeállításánál milyen szempontokat vettetek figyelembe?*

András: Az UHU-Linux egylemezes változatnak indult, de már most látszik, hogy ez nem tartható. Egyetlen CD-re csak azok az alkalmazások fértek el, amit az otthoni, esetleg néhány fős cégek igényelhetnek, gondolok itt elsősorban az irodai vagy a multimédiás alkalmazásokra.

Nagyon sok levelet kaptunk a fejlesztői csomagok hiánya miatt, viszont képtelenség volt mindent berakni. Egyelőre úgy néz ki, hogy előbb vagy utóbb két CD-s lesz az UHU-Linux. Az első korong önmagában is használható megoldást fog biztosítani a felhasználók számára, míg a második az egyéb kiegészítőket fogja tartalmazni.

Gibzo: *Milyen saját fejlesztések találhatók az UHU-Linuxban? Tudom, erre lehet azt a választ adni, hogy az UHU-Linux maga is saját fejlesztés, viszont én kimondottan az általatok készített alkalmazásokra lennék kíváncsi.*

András: Valóban jól ráérezteél, alapjába véve az UHU-Linux mint terjesztés saját fejlesztés, hiszen nem valamelyik Linux-terjesztésre épül. Ezen belül is több olyan rész van, amit vagy kiegészítettünk, vagy újat írtunk belőle. Legszembetűnőbb a telepítő- és a beállítópanel, de számos olyan modul megtalálható benne, amit a hazai igényeknek megfelelően teljesen átdolgoztunk. A válogatás természetesen tartalmaz néhány magyar fejlesztésű programot is, ezek máshol még nem részei a rendszernek. Ezt azért volt fontos megemlítenem, mert eddig, de a továbbiakban is örökhöz mérten szeretnénk támogatni a magyar fejlesztők által készített programokat.

Jelenleg a „támogatás” szó kétirányúságot jelent, hiszen mi is élvezünk mások munkájának gyümölcsét.

Több projektet is „támogatunk”. Ezek közül kettőt feltehetően ki kell emelnem. Az mplayeres csapattal a legjobbkor találkoztunk, és azóta is felhőtlen a kapcsolatunk. Fejlesztői oldalról közelítjük meg a kérdéseket, egyik csapatnak sincs elrugaszkodott kérése, számíthatunk egymás segítségére. Úgy látom, hogy igazi

csapatmunka alakult ki a két társaság között, ahol a „támogatás” szó nemcsak azt jelenti, hogy ezzel-azzal segítjük a másikat, hanem valóban örülünk egymás sikereinek – ez pénzzel nem mérhető. A Gnome honosítása – itt a Gnome2-re gondolok – teljesen új feladat. Ebben az esetben közvetlenül anyagiakkal tudtuk, illetve tudjuk gyorsítani a fordítási munkákat. Remélhetőleg sikerül a Gnome2 magyarító szövegeit (help) is lefordítani, és attól a pillanattól kezdve nemcsak a menük, a hibaüzenetek lesznek magyarul olvashatók, hanem minden. Természetesen a folyamatos karbantartásra is figyelni kell, így adja magát, hogy hosszú távú kapcsolat alakuljon ki az UHU és a hazai Gnome-fordítók között. Úgy érzem, nagyon jó úton haladunk, itt is számíthatunk majd egymás segítségére.

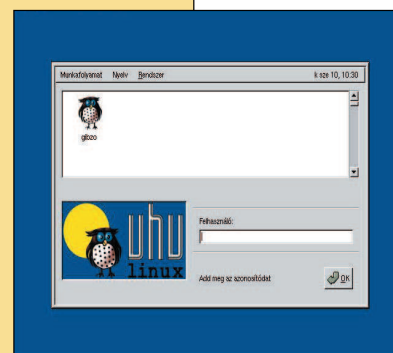
Gibzo: *Milyen fejlesztési témákkal foglalkoztok még, illetve milyen egyéb terveitek vannak a közeljövőre nézvést?*

András: Három jól elkülöníthető irányt említhetek meg. Mindegyik külön-külön is megállja helyét, de terveink szerint hosszú távon jól illeszkedik majd az UHU-Linux projektekben.

- Több hazai fejlesztőcég egyesítette erőit és elkezdte az UHU tűzfal-, valamint az UHU kiszolgálóváltozatának fejlesztését. Várhatóan még ebben az évben mindkettő kikerül az Internetre. A cél ugyanaz, mint az UHU- ügyfélváltozatnál: ingyenes letöltés, könnyű telepíthetőség, egyszerű beállítás és folyamatos terméktámogatás.
- Szeptemberben elindítunk egy UHU-Linux pályázatot, ahol neves támogatóinknak köszönhetően értékes jutalmakkal (notebook stb.) díjazzuk azokat, akik a legjobb pályaműveket küldik nekünk alkalmazás, Linux-oktatás, tanulmányírás és grafikus munkák témakörben. Mire ez a cikk megjelenik, a pályázattal kapcsolatos összes tudnivalót elérhetővé tesszük a weblapunkon ➔ <http://www.uhulinux.hu>.
- Hamarosan elindítunk egy – nem tudok rá jobb szót – „önképzést segítő” weboldalt, ahol alap-, és később remélhetőleg középszinten tanulhatnak azok, akik most kezdik az ismerkedést az UHU-val.

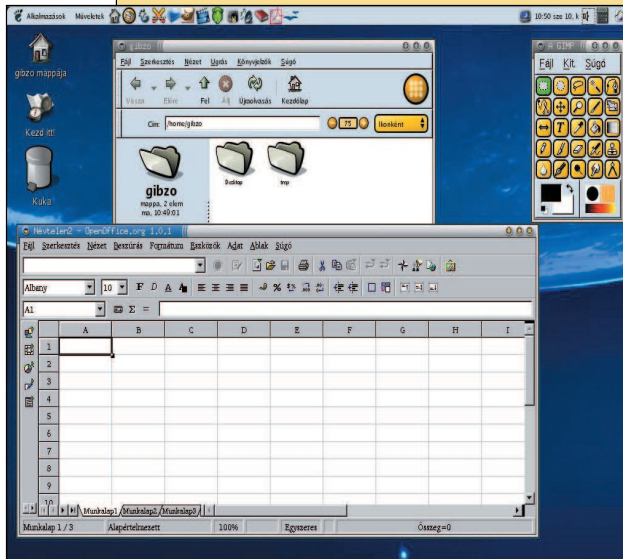
Gibzo: *Nemsokára a Linux minden területén megbízható, jól működő magyar megoldásokat tudtok nyújtani. Ez valóban a jövőbe vezető út, hiszen az összetett megoldások révén a kis- és közepes méretű vállalatok is bizalommal használhatják az UHU-Linuxot. Tudom, hogy pontos adatok nem állhatnak rendelkezésedre, de véleményed szerint mekkora lehet az UHU-Linux felhasználói tábora, mi a végső cél?*

András: Mennyien használnak UHU-Linuxot? Jó kérdés. Úgy augusztus elejétől érezni lehetett a felhasználók

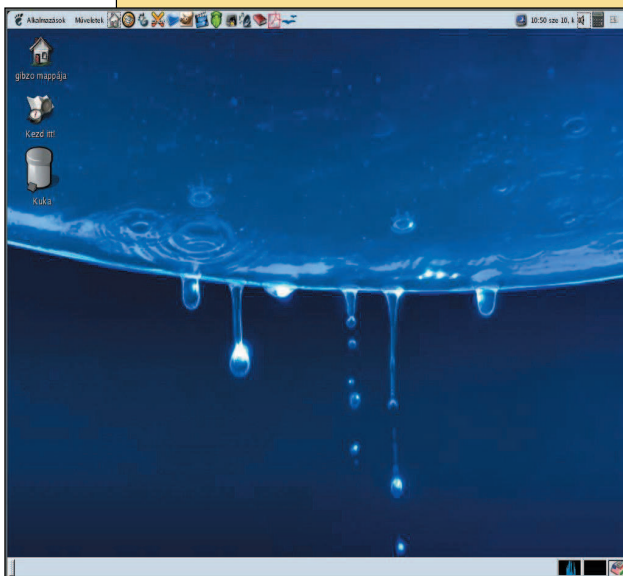

Bejelentkezés a rendszerbe

érdeklődését, szeptemberben az rc1 kiadása után ez még markánsabban jelentkezett. Biztosnak látszik az UHU terjedése, sokan csak buzdítanak bennünket a további munkára, viszont egyre többen szeretnének tevőlegesen is segíteni. Az UHU-val foglalkozó

Az OpenOffice.org irodai csomag táblázatkezelője

A Gnome 2 alapértelmezett bejelentkezése

internetes oldalak száma is folyamatosan nő, tehát valami elindult, és ennek mi nagyon örülünk. Mi a végcél? A Linux hazai térnyeréséhez el kell érni azt a „szükséges felhasználói tömeget”, amit már lehetetlen leállítani, és képes a saját fenntartására. Ehhez azonban nemcsak felhasználók, fejlesztők, magyar fejlesztésű terjesztés és hazai igényeket kielégítő alkalmazások kellene, hanem teret kell hódítani a médiában,

a piacon, be kell bizonyítani a közigazgatásnak, hogy életképes ez a „mások által nem annyira kedvelt” Linux. Ez azt jelenti, hogy ha tetszik, ha nem, a politikusokat is meg kell győzni. Sokan ellenzik ezt, azonban ez az a pont, ahol – szerintem – engedni kell. Állami megrendelések nélkül nehezen lehet bejutni az állami szektorba. Állami megrendeléseket pedig nem tudok elképzelni szakmai szempontból meggyőzött politikusok nélkül. Ezért nem panaszkodni kell, hanem macacsnak menetelni előre, dolgozni, és lépésről lépésre elfoglalni azokat a területeket, amelyeket el lehet érni. Egyáltalán nem érzem, hogy le lennénk maradva. Az EU-csatlakozás közeledtével minden valószínűség szerint a nyílt forráskódú program lesz a jó irány, tehát nem szabad ölebe tett kézzel üldögélni, meg kell ragadni minden alkalmat, hogy a Linux-közösség felhívja magára a figyelmet.

Gibzo: Köszönöm a beszélgetést, és további jó munkát kívánok.

Az alábbiakban az UHU-Linux telepítését mutatjuk be tíz könnyű lépésben.

Telepítés

Az UHU-Linux telepítéséhez első teendőnk, hogy számítógépünk BIOS-ában lehetővé tegyük a CD-ről történő rendszerindítást, és természetesen helyezzük be a lemezt a meghajtóba.

1. lépés

A rendszer elindulását követően megjelenik a grafikus felület, és máris olvashatjuk a felhasználói szerződést, ahol az egerünket is beállíthatjuk. Az esetek többségében az egeret önműködően felismeri, de az is előfordulhat, hogy nekünk kell kézzel beállítani, vagy ha ez sem segít, az ftp.uhulinux.hu címről tölthetjük le a legfrissebb egérkezelő csomagot, amivel biztosan működni fog.

2. lépés

Ki kell választanunk, hogy merevlemezünk melyik részére szeretnénk telepíteni az UHU-Linux rendszert. Ha teljesen üres merevlemezünk van, egyszerűen válasszuk a *Teljes merevlemez felhasználása* nyomógombot. Abban az esetben, ha már egyéb operációs rendszer telepítve van a merevlemezre, célszerű egy megfelelő programmal csökkenteni a meglévő rendszer méretét, és az így felszabadított helyre fogjuk telepíteni az UHU-Linuxot. Ez az előkészítő program lehet a *PartitionMagic*. A rendszer készítői a következő méretek beállítását javasolják:

- 2 GB a Linux rendszernek
  - 256 MB a virtuális memória (swap) számára
- Ebben az esetben a *Meglévő vagy üres partícióra* nyomógombot válasszuk.

3. lépés

A telepítés következő lépése a merevlemez-felosztás: egy táblázatból kell kiválasztanunk, hogy hova

szeretnénk telepíteni a rendszert. Itt tudunk módosítani a virtuális memória méretén is. Tudnunk kell, hogy a kiválasztott merevlemezrészén az összes adat el fog veszni. Az *OK* gombra kattintva kezdetét veszi a merevlemez formázása. A művelet befejezéséig várjunk türelemmel.

4. lépés

A *Programok telepítése* pontnál előre összeállított csomagkészletek közül választhatunk: *Alaprendszer*; *X grafikus felület*; *Gnome*; *Multimédia*; *Iroda*; *OpenOffice.org*; *Hálózati ügyfél*; *Játékok*; *Konzolos programok*; *KDE*; *Hálózati kiszolgáló*; *Fejlesztői programok*.

Akik nincsenek tisztában az olyan szavak jelentésével, mint a *Gnome* vagy az *X grafikus felület*, válasszák az *Indulhat a telepítés* nyomógombot. A tapasztaltabb felhasználók és a részletesebb adatokra vágyók válasszák a *Beállítás egyénileg* gombot.

5. lépés

Amennyiben a teljes programválasztékot telepítjük, 1,6 GB szabad helyre van szükségünk. A telepítés időtartama számítógépünk kiépítésétől függ. Egy közép kategóriás gépnél 15–20 perc alatt lezajlik. Először a kiválasztott programok kerülnek másolásra az előzőleg kijelölt merevlemezre, majd a csomagok beállítása következik, ami önműködően történik.

6. lépés

Ekkor kell eldöntenünk, hogy a rendszerbetöltőt hová szeretnénk helyezni. Ellentétben az általánosan megszokott *LinuxLoader* (LILO) helyett, az *UHU-Linux* a *GRUB*-ot használja, amelynek kezelése és beállítása a *LILO*-hoz hasonló módon történik. Az alapértelmezés szerint a *GRUB* a kiválasztott merevlemez rendszerindító területére (MBR) kerül, de választhatjuk az *UHU*-lemezzel indítórészét (boot) vagy kihagyhatjuk a rendszerbetöltő települését, ez utóbbi nem ajánlott. Az *UHU-Linux* indítólemez nélkül is használható, azonban azt ajánljuk, hogy a *Készít...* gombra kattintva hozzunk létre egyet, arra az esetre, ha használat közben véletlenül olyan maradandó károkat okoznánk rendszerünknek, amelyek következtében a rendszerbetöltő nem indulna el. A továbbhaladáshoz nyomjuk meg az *OK* gombot.

7. lépés

Linuxban a rendszerbeállításokat csak a rendszergazda tudja módosítani. A *Rendszergazda jelszó beállítása* alatt adjuk meg a jelszót, ami legalább hatkarakteres legyen; ügyeljünk rá, hogy a rendszer a kis- és nagybetűk között különbséget tesz, ne használjunk ékezetes karaktereket és szóközt. Ajánlatos kerülni az *y* és *z*, valamint a *0* karakterek használatát.

8. lépés

Az *UHU-Linux* mindennapos használatához biztonsági okokból nem ajánlatos rendszergazdai jogosultságokkal belépni, ezért szükségünk van egy egyszer-

rű felhasználóra – ennek létrehozásában segít a *Felhasználói jelszó beállítás* oldal. Adjunk meg egy felhasználói nevet és a hozzá tartozó jelszót. A felhasználónév legfeljebb nyolc karakter hosszú lehet, és csak az angol ábécé kis- és nagybetűit, illetve számokat tartalmazhat.

9. lépés

A *Grafikus felület beállítása* oldalon grafikuskártyánk az esetek nagyobbik részében önműködően felismerésre kerül. Természetesen lehetőségünk

Az uhu control centerben fontos beállításokat végezhetünk

van, hogy grafikuskártyánk típusát és a használni kívánt színmélységet megváltoztassuk. A tökéletes grafikus felület eléréséhez képernyőnk beállítására is gondot kell fordítanunk. Ellenőrizhetjük beállításunk helyességét, majd az *OK* gombra kattintva befejeződik a telepítés.

10. lépés

A látvány talán ijesztőnek tűnhet az egyéb operációs rendszerekhez szokott szemeknek, hiszen a képernyő elsötétül, majd a rendszerindításkor lezajló folyamatokat szemlélhetjük. Ilyenkor karakteres felületet látunk, ahol magyar üzeneteket olvashatunk. Rövid várakozás után visszakapjuk a grafikus felületet, ahol a telepítéskor létrehozott felhasználóval beléphetünk az *UHU-Linux*ba, illetve választhatunk a *KDE 3* és a *Gnome 2* grafikus környezetek között.

Gibizer Tibor

(gibzo@linuxmania.hu)

újságíró, immár hét éve a Linux elkötelezett híve. Imádjá a kutyákat, a kerékpározást és az autós csavargást.